

комітет України. URL: <http://www.amc.gov.ua/amku/doccatalog/document?id=137546&schema=main> (дата звернення: 20.10.2022).

6. Сінгуцький О.В. Державна підтримка туризму в Україні: перешкоди та передумови розвитку. *Вчені записки ТНУ імені В. І. Вернадського. Серія : Державне управління*. 2019. Том 30(69). № 6. С. 71–76.

DOI <https://doi.org/10.36059/978-966-397-268-8-16>

Дідківська В. В.,

студентка II курсу ОС «Магістр»

Інституту права

Київського національного університету імені Тараса Шевченка

ОСНОВИ ЗАРУБІЖНОГО ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ СПІЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ JOINT VENTURE

У процесі глобалізації важливим засобом мінімізації ризиків, зниження витрат та покращення ефективності господарської діяльності за рахунок збільшення обсягу виробництва та територіального охоплення є спільна господарська діяльність, однією із форм якої в зарубіжних країнах є «joint venture», тобто спільні підприємства.

Свроінтеграційний курс України, а також створення міжнародних спільних підприємств зумовлюють необхідність у дослідженні іноземного досвіду регулювання даного інституту.

Відповідно до юридичного словника Wex «joint venture» – це об'єднання двох або більше сторін, які прагнуть розвитку одного підприємства чи проекту з метою отримання прибутку, розділяючи ризики, пов'язані з його розвитком [1].

Рональд Чарльз Вульф у своєму дослідженні вказує, що «joint venture» може тлумачитися як певна форма ведення бізнесу однією стороною в певній юрисдикції, іноземній чи національній, через стабільну, постійну юридичну особу з іншою стороною на термін, зазвичай безстроковий, з економічною незалежністю та законною комерційною метою [2].

Таким чином, можна констатувати, що joint venture є різновидом спільної діяльності та виокремити наступні ознаки: (1) це форма підприємницької діяльності; (2) характеризується наявністю мети, що об'єднує двох і більше осіб; (3) діяльність здійснюється через юридичну(-і) особу(-іб), що належить(-ать) учасникам; (4) характеризується об'єднанням внесків у формі коштів, ресурсів,

досвіду, науково-технічних досягнень тощо; (5) передбачає розподіл ризиків, що виникають у зв'язку із реалізацією спільної мети учасників.

У світовій практиці сформувалось декілька підходів до правового регулювання joint venture, які пропонується оглядово розглянути на прикладі Європейського Союзу (ЄС) та Сполучених Штатів Америки (США).

Варто зауважити, що у законодавстві США, як і у законодавстві ЄС відсутнє юридичне визначення поняття «joint venture», однак у законодавстві та практиці судів наведені деякі особливості регулювання такої спільної діяльності.

Водночас, суди кількох штатів, наприклад Нью-Йорка, визнали наступні елементи цього типу об'єднання: (1) угода (письмова чи усна) між сторонами, яка показує їх намір об'єднатися як спільне підприємство; (2) взаємні внески учасників спільного підприємства; (3) певний ступінь спільного контролю над одним підприємством або проектом; (4) наявність певного механізму для розподілу прибутків або збитків [1].

У США спільна діяльність «joint venture» значною мірою базується на принципі свободи договору, що дозволяє сторонам вільно співпрацювати. Регулювання в основному здійснюється корпоративним та податковим правом.

Окремі обмеження також встановлюються антимонопольним та антикорупційним законодавством. Важливе значення у питаннях застосування до спільних підприємств антимонопольного законодавства відіграють судові прецеденти. Наприклад, у справі *Freeman v. San Diego Assn. of Realtors* суд зауважив, що «ми використовуємо термін «joint venture» в його розмовному, а не в юридичному сенсі, тому що згідно [доктрини] *Copperweld* саме економічна сутність, а не юридичні формальності визначають, чи є суб'єкти господарювання достатньо відокремленими та чи їх коаліція поєднує раніше окремі та конкуруючі інтереси» [3]. А у справі *Texasco, Inc v Dagher* [4] Верховний Суд США ухвалив, що встановлення цін само по собі не є незаконною діяльністю спільного підприємства, тобто антиконкурентною змовою сторін підприємства, коли такі сторони внесли всі свої конкуруючі активи, і спільне підприємство діяло згідно доктрини *Copperweld*, тобто як єдиний суб'єкт господарювання.

Що стосується правового регулювання joint venture у ЄС, то воно в основному зосереджене в рамках законодавства про конкуренцію. При чому в даному контексті пропонується виокремлювати такі типи joint venture: концентративний, або повнофункціональний (full-

function), та кооперативний, тобто неповнофункціональний (non full-functional).

Створення концентративних спільних підприємств вимагає від учасників здійснення повідомлення про злиття.

Якщо спільне підприємство розцінюється як кооперація, а не концентрація, воно не підпадає під дію Регламенту ЄС про злиття або режимів контролю за злиттями переважної більшості Країни-члени ЄС (існують винятки, наприклад Німеччина). Натомість його буде оцінено відповідно до правил щодо обмежувальної практики відповідно до статті 101 Договору про функціонування ЄС або еквівалентів національних держав-членів [5].

Спільні підприємства є концентративних (повнофункціональними) і можуть підпадати під вимогу подання документів відповідно до законодавства про конкуренцію, якщо вони відповідають усім наступним критеріям:

- перебування під спільним контролем: два або більше суб'єктів господарювання здійснюють вирішальний вплив на спільне підприємство;

- повна функціональність: виконання всіх звичайних видів діяльності, що здійснюються автономним суб'єктом господарювання, на тривалій основі; і

- вимір ЄС: два або більше підприємств мають достатні доходи в ЄС, щоб відповідати пороговим значенням Регламенту ЄС про злиття.

У випадку невідповідності критерію спільного контролю та/або повної функціональності, можливим лишається застосування вимог держав-членів ЄС.

Важливе значення у регулюванні також відіграє практика судів. Суд ЄС у провадженні Austria Asphalt GmbH & Co OG зазначив, що концентрація існує лише тоді, коли спільне підприємство є повнофункціональним, тобто виконує на тривалій основі всі функції автономного суб'єкта господарювання, незалежно від того, чи існувало це спільно контрольоване підприємство до операції або є новоствореною організацією [6].

Основними критеріями визначення повнофункціонального спільного підприємства є: (1) намір і здатність вести господарську діяльність протягом тривалого терміну; (2) економічна самостійність (доступ до ресурсів); (3) наявність керівництва, що здійснює щоденне керівництво ним.

Що стосується співпраці у формі кооперативного joint venture, то відповідно до чинних правил ЄС вони оцінюються здебільшого позитивно. Це, зокрема, можуть бути навіть договірні домовленості, коли кожна сторона підтримує власний бізнес, але з метою

ліцензування на розробку технологій, продаж комплектуючих тощо сторони укладають контракти. Однак деякі спільні підприємства, які не можуть вважатися повнофункціональними, але передбачають співпрацю конкурентів у питаннях цін, маркетингу або подальших (споживачів), можуть створити серйозні проблеми для конкуренції. У такому випадку їх поведінка контролюється в рамках антимонопольного законодавства, зокрема Договору про функціонування ЄС, зазвичай в частині заборони антиконкурентних угод.

При цьому Європейська комісія та суди займають жорстку позицію, що сторонам joint venture не обов'язково брати участь у правопорушній поведінці кооперативного спільного підприємства чи знати про неї, щоб нести відповідальність.

Підсумовуючи вищевикладене, можна зробити висновок, що дане дослідження хоч не є вичерпним, дало можливість визначити сутність та виявити окремі риси зарубіжного правового регулювання спільної діяльності joint venture. При реформуванні законодавства України в контексті гармонізації варто враховувати необхідність ґрунтовного опрацювання нормативно-правових актів, доктринальних досліджень та практики судів зарубіжних країн, оскільки чинне українське законодавство в окремих питаннях суттєво відрізняється від законодавства західноєвропейських країн.

Список використаних джерел:

1. Joint venture: an overview. Legal Information Institute. URL: https://www.law.cornell.edu/wex/joint_venture (дата звернення 20.10.2022).
2. Wolf, Ronald Charles. Effective international joint venture management: Practical legal insights for successful organization and implementation. ME Sharpe, 2000. URL: <https://books.google.com.ua/books?id=tYJibu3aROAC&printsec=frontcover&hl=uk> (дата звернення 20.10.2022).
3. Case Freeman v. San Diego Assn. of Realtors: Court of Appeal, Fourth District, Division 1, California. December 27, 1999. URL: <https://caselaw.findlaw.com/ca-court-of-appeal/1064992.html> (дата звернення 20.10.2022).
4. Case Texaco, Inc. v Dagher et al: Supreme Court. February 28, 2006. URL: <https://caselaw.findlaw.com/us-supreme-court/547/1.html> (дата звернення 20.10.2022).
5. The legal treatment of cooperative joint ventures under EU competition law. LexisNexis Competition expert. URL: <https://www.lexisnexis.co.uk/>

legal/guidance/the-legal-treatment-of-cooperative-joint-ventures-under-eu-competition-law (дата звернення 20.10.2022).

6. Case Austria Asphalt GmbH & Co OG (C-248/16): Court of Justice of the European Union (CJEU). September 7, 2017. URL: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/en/TXT/?uri=CELEX:62016CJ0248> (дата звернення 20.10.2022).

DOI <https://doi.org/10.36059/978-966-397-268-8-17>

Кириленко М. М.,
аспірант 2 курсу

Донецького національного університету імені Василя Стуса

ЗАКОНОДАВЧА ОСНОВА ЗАХИСТУ ПРАВ ТА ЗАКОННИХ ІНТЕРЕСІВ МІСЬКИХ РАД У ГОСПОДАРСЬКИХ ВІДНОСИНАХ

Міські ради реалізують повноваження із регулювання та управління господарською сферою міст відповідно до норм законодавства, спрямованих на захист їх прав і інтересів. Законодавче забезпечення даного напрямку відбувається в рамках юрисдикційних та неюрисдикційних форм захисту прав і законних інтересів [2; 3, с. 7–8]. Сучасний розвиток українського законодавства обумовив формування певних фундаментальних засад щодо реалізації прав і інтересів вказаних суб'єктів, їх аналіз актуальний в розрізі дослідження нормативно-правових джерел за елементами механізму захисту.

Юрисдикційна форма захисту є більш розповсюдженою в практиці захисту прав і інтересів [2, с. 46], в тому числі в господарських відносинах. Вказане стосується також захисту прав і інтересів міських рад як учасників господарських відносин. Розглянемо законодавчу основу судового захисту прав та законних інтересів міських рад у господарських відносинах в розрізі основних елементів механізму захисту (підстав, способів захисту).

Щодо підстав судового захисту прав і інтересів міських рад в господарських відносинах слід спиратись на загальні норми п. 1 ст. 15, п. 1 ст. 16 ЦК України, якими встановлено, що підставами захисту виступають порушення, оспорування та невизнання прав і інтересів [8]. Стосовно участі міських рад в господарських відносинах серед підстав захисту прав місцевих громад можна виділити, насамперед, порушення, пов'язані із основними сферами їх